

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۱/ شماره ۴ (پیاپی ۴۴)/ زمستان ۱۴۰۱
صفحه ۱۵۹ تا ۱۷۵

کیفیت گزارشگری مالی، مدیریت لحن گزارش‌های سالانه و حق الزحمه غیرعادی حسابرسی

مهدی ثقفی

گروه حسابداری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران.
saghafi.mahdi@pnu.ac.ir

مهدی فغانی

استادیار حسابداری، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه سیستان و بلوچستان.
faghani@acc.usb.ac.ir

علی اکبر نونهال نهر

استادیار حسابداری، گروه حسابداری، واحد بستان آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، بستان آباد، ایران. (نویسنده مسئول)
Anonahal@gmail.com

نازنین بشیری منش

استادیار حسابداری، گروه اقتصاد، مدیریت و حسابداری، دانشگاه پیام نور، ایران.
bashiri.kosar@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۰۷

چکیده

تئوری‌های نمایندگی و علامت‌دهی این موضوع را تقویت می‌نمایند که امکان دارد در تهیه گزارش‌های مدیریت، صداقت و درستی رعایت نشده باشد که این امر هزینه‌های نمایندگی برای شرکت‌ها را به همراه خواهد داشت. بدین ترتیب پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی‌گری لحن گزارش‌های توضیحی سالانه مدیران در رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و حق الزحمه غیرعادی حسابرسی و تاثیر حق الزحمه‌های غیرعادی بر کیفیت گزارشگری مالی در محیط بازار سرمایه ایران انجام شده است. در این پژوهش داده‌های ۱۱۸ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران طی دوره‌ای ۶ ساله (سال ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۷) مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین با استفاده از داده‌های پنل جهت آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیون خطی و آزمون سوبل استفاده شده است. نتایج این پژوهش مطابق با دیدگاه فرصت‌طلبانه و تئوری‌های نمایندگی بوده و بیان می‌دارد که کیفیت پایین گزارشگری مالی انگیزه مدیران را برای استفاده از لحن مثبت در گزارش‌های سالانه افزایش می‌دهد. از طرفی لحن گزارش‌های توضیحی می‌تواند بر حق الزحمه غیرعادی حساب‌سازان تاثیر داشته و نقشی میانجی بر ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و حق الزحمه غیرعادی حساب‌سازان داشته باشد. در نهایت نتایج بیان داشتند که مدیران نمی‌توانند از حق الزحمه‌های غیرعادی حساب‌سازان بعنوان ابزاری در جهت پوشش کیفیت پایین گزارشگری مالی استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی: کیفیت گزارشگری مالی، تئوری نمایندگی، لحن گزارش‌های مدیران، حق الزحمه غیرعادی حساب‌سازان.

۱- مقدمه

پوشش ضعف‌های موجود در شرکت داشته باشند. انجام پژوهش‌هایی در خصوص لحن گزارش‌گری مالی بدین صورت کمتر دیده شده و جای خالی چنین موضوعاتی، باتوجه به جایگاه ویژه گزارش‌گری مالی به خوبی احساس می‌شود. همچنین نتایج این پژوهش می‌تواند انگیزه سایر پژوهشگران را برای بررسی‌های بیشتر پیرامون ابعاد رفتاری مدیران و گزارش‌های کیفی شرکت‌ها برانگیخته و اطلاعات مفیدی را از اهمیت گزارش‌های کیفی شرکت‌ها در اختیار قانون‌گذاران، تحلیل‌گران بازار سرمایه، تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابداری و حسابرسی و سایر استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی و حسابداری قرار دهد. باتوجه به مطالب فوق هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی‌گری لحن گزارش‌های توضیحی مدیران در رابطه بین کیفیت گزارش‌گری مالی و حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی و تاثیر حق‌الزحمه‌های غیرعادی بر کیفیت گزارش‌گری مالی می‌باشد. در ادامه، ضمن بیان پیشینه نظری و فرضیه‌های پژوهش به روش شناسی پژوهش اشاره شده و پس از ارائه یافته‌های پژوهش، به نتیجه‌گیری و بحث پیرامون آن پرداخته خواهد شد.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

کیفیت گزارش‌گری مالی و لحن گزارش‌های توضیحی

مدیریت سود همواره یکی از موضوعات مورد توجه بسیاری از پژوهش‌های حسابداری بوده است. این پژوهش‌ها بیان می‌دارد شرکت‌هایی که اقدام به مدیریت سود می‌نمایند، گزارش‌های مالی پیچیده و با خوانایی کمتر منتشر می‌نمایند تا از این طریق مدیریت بتواند رفتارهای فرصت‌طلبانه خود را برای استفاده-کنندگان از اطلاعات پنهان نماید (لی ۲۰۰۸؛ آجینا و همکاران^۳، ۲۰۱۶). اقدام تعهدی می‌تواند باعث ایجاد تفاوت بین سود و جریان وجوه‌نقد گردد، حال اگر در جریان وجوه‌نقد تغییر حاصل نگردد، تنها راه دستکاری سود می‌تواند اقدام تعهدی اختیای باشد (بشیری منش و پاکدل، ۱۳۹۸). وجود تضاد منافع بین مدیریت و مالکان این تئوری را تقویت می‌نماید که امکان دارد در تهیه گزارش‌های مدیریت صداقت و درستی رعایت نشده باشد. چرا که معمولاً مدیریت تمایل به افشاء عملکرد مثبت خود و پنهان نمودن ضعف‌های شرکت دارد. پورکریم و همکاران (۱۳۹۷)، بیان داشتند با کاهش مدیریت سود تعهدی، لحن بدبینانه گزارش‌های مالی نیز افزایش می‌یابد. این موضوع نشان می‌دهد که مدیریت سود می‌تواند لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت را تحت تاثیر قرار دهد. در حقیقت جهت تحریف واقعیت و پنهان نمودن عملکرد ضعیف شرکت برای مدیران دو روش وجود دارد، نخست تحریف اطلاعات و استفاده از عبارات استعاری است. از آنجایی که تحریف اطلاعات با امکان کشف مواجه است،

در ارائه گزارش‌های توصیفی حسابداری مدیر اختیاراتی در رابطه با چگونگی افشاء محتوای اطلاعات بر عهده دارد، به گونه‌ای که حتی این اختیارات در نحوه نوشتار مطالب و لحن گزارش‌ها نیز مشاهده می‌شود. بنابراین این احتمال وجود دارد که مدیریت با تغییر در لحن گزارش‌های توصیفی و یا شفاهی خود، به عنوان شکلی از ادراک هدفدار و آگاهانه به دنبال تغییر در درک استفاده‌کنندگان از اطلاعات باشد (پورکریم و همکاران، ۱۳۹۷). این موضوع از طریق تأثیرگذاری که بر تصمیمات سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران دارد، می‌تواند پیامدهای مالی و اقتصادی به دنبال داشته باشد، به همین دلیل لحن گزارش‌های توضیحی مدیران، برآورد خطر حسابرسی را به همراه خواهد داشت (یانگ و همکاران^۱، ۲۰۱۸). با جدایی مالکیت از مدیریت، مدیران می‌توانند نتایج ضعیف بدست آمده در شرکت را از طریق دستکاری در سود و یا با جهت دهی در افشای اطلاعات پنهان نمایند (مهربان‌پور و همکاران، ۱۳۹۹) بدین ترتیب کیفیت سود و کیفیت افشاء می‌تواند دو بعد اصلی کیفیت گزارش‌های مالی باشد که مدیران جهت ارائه اطلاعات به استفاده‌کنندگان از آنها استفاده می‌نمایند (فرانسیس و همکاران، ۲۰۰۸). این موضوع نیاز نظارت بر مدیریت توسط حسابرسان را مطرح می‌نماید، که نتیجه استفاده از خدمات حسابرسی، تحمل هزینه و پرداخت حق‌الزحمه خواهد بود. حق‌الزحمه توسط حسابرسان و باتوجه به ارزیابی وی از ریسک‌های حسابرسی تعیین می‌گردد (رجبی و خشوئی، ۱۳۸۷). این معقول است که موسسات حسابرسی به دلیل مواجه با ریسک بیشتر، در رسیدگی‌های خود تلاش‌های بیشتری انجام داده و در نهایت از مشتریان حق‌الزحمه بیشتری مطالبه نمایند (فلتهام و همکاران^۲، ۱۹۹۱). اما ممکن است حق‌الزحمه پرداختی بیشتر (حق‌الزحمه غیرعادی) به حسابرسان، موجب ایجاد وابستگی اقتصادی با صاحبکار شده و بدین ترتیب ضمن کاهش استقلال حسابرسان، کیفیت حسابرسی را نیز کاهش دهد (نونهال نهر و اکبرپور، ۱۳۹۸). کینی و لیبی، (۲۰۰۲) بیان داشتند انحراف از حق‌الزحمه حسابرسی می‌تواند ناشی از وابستگی مالی و تباری بین حسابرسان و صاحبکار باشد. بطور خلاصه می‌توان بیان داشت مطابق با تئوری نمایندگی، مدیریت به منظور کاهش عدم تقارن اطلاعاتی متحمل هزینه‌های حسابرسی می‌گردد و از طرفی مطابق با تئوری علامت دهی به منظور ارتقاء کیفیت افشاء اطلاعات اقدام به تغییر در لحن گزارش‌های توضیحی خود می‌نماید. بنابراین این احتمال وجود دارد مدیرانی که گزارش‌های مالی با کیفیت پایین‌تری ارائه می‌نمایند، با اقداماتی همچون تغییر در لحن گزارش‌های توضیحی خود و پرداخت حق‌الزحمه‌های غیرعادی حسابرسی سعی در

لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت و حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی

بیان توصیفی گزارش‌های مدیریت بدلیل توانایی در پیچیده نمودن جملات و یا مثبت و منفی بیان کردن آن و نهایتاً اثرگذاری بر استفاده‌کنندگان، می‌تواند بسیار با اهمیت باشد. بدین ترتیب با تغییر در توصیف‌های حسابداری، مدیران می‌توانند با استفاده از مدیریت لحن نوشتار برای منحرف نمودن ادراک استفاده‌کنندگان از گزارش‌های توضیحی استفاده نمایند (رهنمای رودپشتی و محسنی، ۱۳۹۷). منظور از لحن در گزارش‌های توضیحی مدیران، توصیف عملکرد شرکت به شکلی خوشبینانه (مثبت) یا بدبینانه (منفی) است. از آنجایی که صورت‌های مالی ارائه شده توسط شرکت‌ها از جمله مهم‌ترین منابع تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی است و حسابرسان نیز در این خصوص نقش اعتباردهی را بر عهده دارند، می‌توان گفت در این زمینه نقش حسابرسان، نقشی حیاتی محسوب می‌گردد. چراکه، صورت‌های مالی حسابرسی شده این امکان را دارند که برای استفاده‌کنندگان اطمینانی را فراهم آورند که اطلاعاتی معتبر و قابل‌اتکا تحصیل نموده‌اند. به‌طور کلی، ویژگی زبانی و لحن پیام‌های ارائه شده در گزارش‌های سالانه شرکت از طریق انتقال پیام و تاثیرگذاری بر تصمیمات استفاده‌کنندگان، نتایج اقتصادی بدنبال دارد (هنری، ۲۰۰۸؛ هانگ و همکاران، ۲۰۱۴؛ یاکنی و همکاران، ۲۰۱۶). لذا حسابرسان این موضوع را در انتخاب صاحبکار و ارزیابی خطر حسابرسی در نظر می‌گیرند. باتوجه به مطالب فوق این احتمال وجود دارد که مدیریت به منظور پوشش جنبه‌های منفی کیفیت گزارش‌های مالی، اقدام به تغییر در لحن گزارش‌های توضیحی خود نماید. بدین ترتیب از آنجایی که لحن خوشبینانه در گزارش‌های سالانه شرکت‌ها می‌تواند بطور مستقیم با قیمت سهام شرکت‌ها (لانگ و لاند هولم، ۲۰۰۰) و عملکرد فعلی و آینده شرکت (داویس و همکاران^۸، ۲۰۱۵) ارتباط داشته باشد، می‌توان بیان داشت ویژگی‌های گزارش‌های توضیحی مدیران احتمالاً با عوامل خطر حسابرسی نیز مرتبط است که حسابرسان این موضوع را در رسیدگی‌های خود در نظر می‌گیرند. در حقیقت گزارش‌های توضیحی ابزاری است که مدیران شرکت‌ها جهت بیان دیدگاه‌ها، اهداف، برنامه‌ها و نیز توجیه آن بخش از عملکرد خود استفاده می‌نمایند که معمولاً امکان آرایه آنها در متن صورت‌های مالی و یا یادداشت‌های همراه آن وجود ندارد، چراکه این گزارش‌ها عمدتاً آینده نگر بوده و یا توجیه عملکرد واقعی گذشته هستند. لحنی که در تدوین این گزارش‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد نیز

راحت‌ترین راه برای مدیریت استفاده از لحنی مثبت در گزارش‌های توضیحی است. چرا که گزارش‌های توضیحی مدیران در ایران مورد حسابرسی قرار نمی‌گیرد و حتی متهم نمودن مدیران به استفاده غیراخلاقی از واژگان مثبت یا منفی بسیار مشکل است (پله و همکاران، ۱۳۹۸). پژوهش‌های انجام شده در گذشته بیان‌کننده این موضوع است که بازار سرمایه به لحن استفاده شده در گزارش‌های مالی شرکت‌ها واکنش نشان می‌دهد (هنری^۴، ۲۰۰۸). بگونه‌ای که لحن بدبینانه (منفی) موجب واکنش منفی سرمایه‌گذاران می‌گردد (لفران و مک دونالد، ۲۰۱۱). آیاتریدس^۵ (۲۰۱۶)، در پژوهش خود بیان داشت که شرکت‌ها با درآمد بالا در گزارش‌های خود از واژه‌های بدبینانه بیشتری نسبت به شرکت‌ها با درآمد پایین استفاده می‌نمایند. این بدان معنی است که شرکت‌ها با درآمد بالا محافظه کاری بیشتری نسبت به شرکت‌ها با درآمد پایین از خود نشان می‌دهند. برتا و همکاران (۲۰۲۱)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین عملکرد محیطی، اجتماعی و حاکمیتی شرکت‌ها با لحن مثبت اطلاعات غیرمالی شرکت‌ها ارتباط معناداری وجود دارد. باسیونی و عبدالفتاح (۲۰۲۰)، در پژوهشی بیان داشتند مدیران خودشیفته تمایل بیشتری به استفاده از لحن مثبت در گزارش‌های سالانه داشته‌اند این در حالی است که کمیته حسابرسی و استقلال هیئت مدیره با لحن مثبت گزارش‌های سالانه ارتباط منفی داشته است. ناکاشیما و زیبرت^۶ (۲۰۱۶)، بیان داشتند ارتباط معناداری بین لحن مدیران و کیفیت و مدیریت سود وجود دارد. هانگ و همکاران (۲۰۱۴)، نیز در پژوهشی بیان نمودند که می‌توان از مدیریت نوشتار، به‌عنوان ابزاری جهت پنهان نمودن اطلاعات مهم و بنیادین شرکت استفاده نمود. آریامند و ابراهیمی (۱۳۹۹)، بیان داشتند هرچه میزان کیفیت سود شرکتی بالاتر باشد به احتمال بالاتری دست به هموارسازی سود خواهد زد. پورکریم و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهش خود بیان داشتند هر چقدر حاکمیت شرکتی قوی‌تر باشد، لحن بدبینانه در گزارشگری مالی بیشتر خواهد بود. میرعلی و همکاران (۱۳۹۷)، نیز بیان داشتند که لحن گزارش‌های مالی، انتظارات مدیران از عملکرد آتی شرکت را منعکس می‌کند. رهنمای رودپشتی و محسنی (۱۳۹۷)، در پژوهش خود بیان داشتند ارتباط مثبت و معناداری بین مدیریت نوشتار و مدیریت سود وجود دارد و انتظار می‌رود این دو به‌طور همزمان توسط شرکت‌ها استفاده شود. پورکریم و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی دیگر بیان داشتند با کاهش مدیریت سود تعهدی، لحن بدبینانه در گزارشگری مالی افزایش می‌یابد. براین اساس، دیدگاهی فرصت طلبانه در لحن گزارشگری مالی مدیران وجود دارد تا از این طریق، ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات را منحرف نمایند.

اطلاعات موجود در حق الزحمه حسابرسی می‌تواند معیار جایگزینی برای ارزیابی کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌ها باشد. کاظمی علوم و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهش خود بیان نمودند شرکت‌هایی که خوانایی گزارشگری مالی آنها کمتر است، تأخیر گزارش حسابرسی طولانی‌تری داشته و حق الزحمه حسابرسی بیشتری نیز دریافت نموده‌اند. محمدرضائی و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی بیان داشتند حسابرسان با افزایش حق الزحمه‌های خود نسبت به ریسک حسابرسی افزایش یافته ناشی از بحران اقتصادی واکنش نشان می‌دهند.

حق الزحمه غیرعادی حسابرسی و کیفیت گزارشگری

مالی

پایین بودن کیفیت اقلام تعهدی نشان از خطر احتمال انتقال آرام سود حسابداری به جریان‌های نقدی است. این موضوع می‌تواند حسابرسان را به تجدید نظر در رویه‌ها و برنامه‌های خود در ارزیابی و جمع‌آوری شواهد حسابرسی ترغیب کند، که این امر افزایش دقت و تغییر در زمان‌بندی فرآیند حسابرسی را به همراه خواهد داشت و نتیجه آن احتمال درخواست حق الزحمه بیشتر از صاحبکار است (چو و همکاران^{۱۱}، ۲۰۱۵). تئوری‌های نمایندگی، اعتباربخشی و علامت‌دهی نمونه‌های از نظرات متفاوت پژوهش‌گران در خصوص توجیه نیاز به حسابرسی و تعیین میزان حق الزحمه آن است. مطابق با پژوهش‌های پیشین فرض بر این است که حق الزحمه دریافتی توسط حسابرسان، منجر به ارائه خدمات دقیق‌تر و تلاش بیشتر گردیده که نتیجه آن افزایش کیفیت گزارشگری مالی است (ابوت و همکاران، ۲۰۰۳؛ میترا و همکاران، ۲۰۰۹؛ ژاینور و همکاران، ۲۰۱۶). از طرفی این امکان نیز وجود دارد که شرکت‌هایی با کیفیت گزارش‌های مالی پایین، معمولاً در قراردادهای حسابرسی خود حق الزحمه‌های بالاتری را پرداخت کنند تا بتوانند بر نظر و ارزیابی‌های حسابرسان تأثیرگذار بوده و به نوعی اقدام به خرید نظر آنها نمایند. لو (۲۰۰۶)، به استناد تئوری نمایندگی نشان داد که خرید نظر حسابرسان از هزینه‌های نمایندگی نشأت می‌گیرد. بدین ترتیب مدیران با تحت فشار قراردادن حسابرسان در پی آن هستند تا با پرداخت حق الزحمه‌ای بالاتر، نظر حسابرسان را با خود همسو نموده تا بدین طریق حسابرسان اظهار نظری مطلوب ارائه نمایند (امیری و فخاری، ۱۳۹۹). مطابق با تئوری خرید اظهار نظر، با از بین رفتن استقلال حسابرسان منافع ذینفعان تابع اهداف گزارشگری مدیریت می‌شود (آرچام بالت و دو زورت، ۲۰۰۱). بدین ترتیب حق الزحمه از طریق ایجاد وابستگی اقتصادی بین حسابرسان با صاحبکار، ضمن کاهش استقلال حسابرسان، کیفیت حسابرسی را کاهش خواهد داد (نوننهال نهر و

برگرفته از ذهنیات و نیات پایه و پیشین مدیران است و در راستای آن اهدافی قرار دارد که مدیران قصد دستیابی و تحقق و آشکار نمودن آنها را دارند (خواه مثبت باشد یا منفی). بدین ترتیب در این پژوهش فرض بر این است که ذهنیات و اهداف مدیران (چه بصورت آشکار و چه به صورت ضمنی و پنهان) در زمان تنظیم قرارداد حسابرسی و تعیین یا پذیرش حق الزحمه حسابرسی اثرگذار می‌باشد. لذا جهت استخراج این نیات و ذهنیات مدیران در ارتباط با وضعیت شرکت در همان سال، هیچ ابزاری بهتر از لحن گزارش مدیران نمی‌تواند روشنگر و کمک کننده باشد، زیرا مدیران در تدوین این گزارش و لحن مورد استفاده در آن کاملاً آزادی عمل داشته و خواسته یا ناخواسته نیات و پیش ذهنیات خود را آشکار خواهند ساخت این موضوع بدان معنی است که لحن گزارش‌های فعالیت هیئت مدیره نشان دهنده رفتار و نوع تفکر مدیریت است. بدین ترتیب فرض بر این است که مبلغ حق الزحمه بالای حسابرسی پیشنهادی یا مورد قبول مدیران نیز با علم به شرایط درونی شرکت و کیفیت گزارش‌های مالی تعیین می‌گردد. بنابراین اهداف مدیران (چه آشکار و چه پنهان) می‌تواند در تعیین حق الزحمه حسابرسی در زمان تنظیم قرارداد حسابرسی اثرگذار باشد. باتوجه به گسترش ادبیات ارتباط لحن گزارش‌های مالی با ریسک حسابرسی، شاخصه‌ای مانند حق الزحمه غیرعادی حسابرسی در پژوهش‌های داخلی هنوز مورد بررسی قرار نگرفته است و پژوهش‌های محدودی در دنیا به بررسی روابط این دو متغیر پرداخته است. گرینر و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهشی بیان داشتند لحن گزارش‌های سالانه مدیران می‌تواند منتج به حق الزحمه بالای حسابرسی گردد. حسین و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهش خود بیان داشتند که بین لحن غیرطبیعی گزارش‌های سالانه و تمایل حسابرسان به صدور اظهار نظر تداوم فعالیت ارتباط معناداری وجود دارد. دکاسترو و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که گزارش‌های مدیریت با لحن خوشبینانه، حق الزحمه کمتری را برای حسابرسان به همراه خواهد داشت. ابرناسی و همکاران (۲۰۱۹)، بیان داشتند در شرکت‌های که خوانایی گزارشگری مالی در سطح پایینی قرار دارد، حق الزحمه حسابرسی بالاتری پرداخت می‌نمایند. یانگ و همکاران (۲۰۱۸) بیان داشتند که بین افشا ریسک‌های پیش‌روی شرکت در متن گزارش‌های مدیران و حق الزحمه حسابرسی ارتباط مستقیمی وجود دارد. همچنین لیو^{۱۲} (۲۰۱۵)، در پژوهشی بیان داشت، اطلاعات کیفی حسابداری در تعیین حق الزحمه حسابرسی نقشی تأثیر گذار ایفا می‌نمایند. چرا که حسابرسان لحن افشای خوش بینانه را نشانه‌ای از کاهش ریسک تجاری شرکت می‌دانند. هریبار و همکاران^{۱۳} (۲۰۱۴)، در پژوهشی بیان داشتند که

شرکت‌هایی که با مدیریت سود بالاتری روبه‌رو هستند، حق‌الزحمه حسابرسی بیشتری پرداخت می‌نمایند.

۳- فرضیه‌های پژوهش

نتایج حاصل از پیشینه تجربی پژوهش نشان داد که تأکید مدیران بر منافع شخصی و تلاش برای پوشش عملکرد ضعیف خود موجب تحمیل هزینه‌های نمایندگی بر شرکت‌ها خواهد شد. بدین ترتیب مدیریت کیفیت پایین گزارشگری مالی را از طریق استفاده از لحنی مثبت نسبت به اطلاعات بنیادین شرکت و پرداخت حق‌الزحمه‌ای غیرعادی به حسابرسان پوشش خواهد داد که این موضوع موافق با تئوری رفتار فرصت طلبانه مدیران، تئوری نمایندگی و خرید اظهار نظر حسابرسی است. بدین ترتیب فرضیه‌های پژوهش به شرح مطرح گردید:

کیفیت گزارشگری مالی بر لحن گزارش‌های توضیحی مدیران تأثیر دارد.

لحن گزارش‌های توضیحی مدیران بر حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی تأثیر دارد.

حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر دارد.

کیفیت گزارشگری مالی از طریق لحن گزارش‌های توضیحی مدیران بر حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی تأثیر دارد.

۴- روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر ماهیت کاربردی بوده و از نظر روش اجرای توصیفی-همبستگی می‌باشد و از آن جهت که با استفاده از داده‌های طبیعی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران انجام شده است، در دسته پژوهش‌های پس‌رویدادی قرار می‌گیرد. داده‌های مورد نیاز پژوهش از صورت‌های مالی حسابرسی شده، گزارش‌های سالانه هیئت مدیره و گزارش حسابرسی، از طریق نرم افزار ره‌آورد نوین و سایت کدال جمع‌آوری گردیده است. جامعه آماری پژوهش، شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه ایران طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ می‌باشد که پس از اعمال محدودیت‌های ذیل، تعداد ۱۱۸ شرکت برای ۶ سال (۷۰۸ مشاهده) از جامعه آماری انتخاب گردیده است.

شرکت‌ها باید طی دوره پژوهش فعالیت مداوم در بورس اوراق بهادار ایران داشته باشند، اطلاعات مورد نیاز شرکت‌ها در قلمرو زمانی پژوهش در دسترس باشد و وقفه معاملاتی بیشتر از شش ماه نداشته باشند، اطلاعات مربوط به حق‌الزحمه حسابرسی را افشا نموده و از طرفی پایان سال مالی شرکت نیز باید منتهی

اکبرپور، ۱۳۹۸). کینی و لیبی، (۲۰۰۲) نیز بیان داشتند انحراف از حق‌الزحمه حسابرسی می‌تواند ناشی از وابستگی مالی و تئانی بین حسابرس و صاحبکار باشد. براساس نظریه فشار حق‌الزحمه حسابرسی، حق‌الزحمه پایین حسابرسی می‌تواند منجر به کاهش کیفیت خدمات حسابرسی ارائه شده توسط حسابرسان شود (کوک و کلی، ۱۹۸۸). بنی مهد و همکاران (۱۳۹۱)، نیز بیان داشتند حق‌الزحمه پرداختی به حسابرسان می‌تواند تأثیری مستقیم بر اظهار نظر مقبول حسابرسی داشته باشد. بنابراین این احتمال قوت می‌گیرد که حسابرسان به دنبال کسب حق‌الزحمه-ای بیشتر، گزارشی مطلوب ارائه می‌دهند (خانی و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین می‌توان استنتاج نمود که با تغییر در حق‌الزحمه حسابرسی امکان تغییر در تلاش حسابرسان وجود داشته که این امر می‌تواند زمینه ساز افزایش و یا کاهش در کشف تحریفات حسابداری گردیده و ضمن تأثیر گذاری بر کیفیت حسابرسی در نهایت منجر به تغییر کیفیت گزارشگری مالی شود. شخاتره و همکاران (۲۰۲۰)، بیان داشتند حق‌الزحمه حسابرسی اثر معنادار و مثبتی بر کیفیت افشای اطلاعات شرکت‌ها داشته و باعث کاهش تخلفات احتمالی مدیران می‌گردد. چن و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی بیان داشتند، با کاهش حق‌الزحمه حسابرسی طی بحران مالی جهانی، کیفیت گزارشگری مالی نیز کاهش یافته است. بالا و همکاران (۲۰۱۸)، در پژوهش خود بیان داشتند حق‌الزحمه بالای حسابرسی از طریق کاهش در سطح اقلام تعهدی اختیاری می‌تواند موجب افزایش کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها گردد. عبدالملک و چه احمد (۲۰۱۶)، بیان داشتند حق‌الزحمه حسابرسی با کیفیت گزارشگری مالی ارتباط مثبت و معناداری دارد. کولتن و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی بیان داشتند افزایش در حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسان با کیفیت پایین گزارشگری مالی در ارتباط است. پائول و همکاران (۲۰۱۳) نیز در پژوهش خود بیان داشتند بین حق‌الزحمه حسابرسی و مدیریت سود ارتباط مثبت و معناداری برقرار است. همچنین آستانا و بون (۲۰۱۲)، در پژوهش خود بیان داشتند کاهش قابل ملاحظه در حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی سبب کاهش در کیفیت گزارشگری مالی خواهد شد. رشیدی باغی (۱۳۹۸) بیان داشت در صورت ارائه اطلاعات باکیفیت، دستکاری در اطلاعات مالی کاهش یافته و از اقلام تعهدی کمتری در سطح شرکت‌ها استفاده خواهد شد، بنابراین در چنین شرایطی ریسک حسابرسی و به تبع آن حق‌الزحمه حسابرسی کاهش می‌یابد. فخاری و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی خود به این نتیجه رسیدند که بین جهش در حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. داروغه حضرتی و پهلوان (۱۳۹۱)، بیان داشتند

مدل (۵) - جهت آزمون فرضیه سوم

$$DA_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ABFEE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 AG_{i,t} + \beta_4 MBV_{i,t} + \beta_5 OCF_{i,t} + \beta_6 LOSS_{i,t} + \beta_7 BIG_{i,t} + \beta_8 SIZE_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

$TONE_{i,t}$ = لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت شرکت t در سال t

$FQR_{i,t}$ = کیفیت گزارشگری مالی بر حسب مدل کوتاری، $DA_{i,t}$

= کیفیت گزارشگری مالی حسب مدل جونز تعدیل شده،

$ABFEE_{i,t}$ = حق الزحمه غیرعادی حسابرسی، $SIZE_{i,t}$ = اندازه

شرکت برابر لگاریتم طبیعی جمع دارایی‌ها در پایان دوره، $OCF_{i,t}$

= جریان نقد عملیاتی برابر نسبت گردش وجوه نقد عملیاتی بر

کل دارایی‌ها، $TLSFU_{i,t}$ = نسبت مالی برابر نسبت کل بدهی‌ها

بر حقوق صاحبان سهام، $MBV_{i,t}$ = فرصت‌های رشد برابر نسبت

ارزش بازار حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری حقوق صاحبان

سهام، $DIV_{i,t}$ = شاخص تقسیم سود نقدی برابر با نسبت سود

پرداختی نقدی هر سهم به سود اعلامی هر سهم است،

$FORREV_{i,t}$ = شاخص فروش صادراتی برابر شرکت‌هایی که

فروش صادراتی دارند عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر،

$AGE_{i,t}$ = عمر شرکت برابر لگاریتم طبیعی تعداد سال‌های

فعالیت شرکت از زمان تأسیس، $ROA_{i,t}$ = بازده دارایی‌ها برابر

نسبت سود قبل از اقلام غیرعادی تقسیم بر جمع دارایی‌ها در

پایان دوره، $CFD_{i,t}$ = شاخص جریان نقد عملیاتی برابر تقسیم

جریان‌های نقد عملیاتی بر کل دارایی‌ها، $Q*FCF_{i,t}$ = هزینه

نمایندگی برابر حاصل ضرب کیوتوبین در جریان نقد آزاد،

$ACIND_{i,t}$ = استقلال کمیته حسابرسی برابر درصد اعضای غیر

موظف کمیته حسابرسی، $ACEXP_{i,t}$ = تخصص مالی کمیته

حسابرسی برابر درصد اعضای دارای تخصص مالی در کمیته

حسابرسی، $TENURE_{i,t}$ = تصدی حسابرِس - اگر دوره تصدی

حسابرس ۴ سال باشد عدد یک در غیر این صورت صفر خواهد

بود، $OPINION_{i,t}$ = نوع اظهار نظر - اگر گزارش حسابرس تعدیل

نشده باشد عدد ۱ در غیر این صورت عدد صفر خواهد بود،

$INVTA_{i,t}$ = نسبت موجودی به دارایی‌ها برابر نسبت مجموع

موجودی مواد و کالا به کل دارایی‌ها، $RECTA_{i,t}$ = نسبت حساب-

های دریافتنی به دارایی‌ها برابر نسبت کل حساب‌های دریافتنی

به کل دارایی‌ها، $BIG_{i,t}$ = اندازه مؤسسه حسابرسی - اگر شرکت

توسط سازمان حسابرسی یا مؤسسه حسابرسی مفید راهبر مورد

حسابرسی قرار گرفته باشد عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر

خواهد بود، $LEV_{i,t}$ = اهرم مالی برابر نسبت جمع بدهی به جمع

دارایی‌ها در پایان دوره، $LOSS_{i,t}$ = زیان شرکت - در صورتی که

شرکت زیان ده باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر،

$AG_{i,t}$ = نسبت رشد دارایی‌ها برابر درصد تغییر دارایی‌ها از

یکسال به سال دیگر، $\epsilon_{i,t}$ = باقیمانده مدل رگرسیون.

به ۲۹ اسفند ماه بوده و تغییر سال مالی نیز نداشته باشند و در نهایت جزو شرکت‌های واسطه‌گری مالی، سرمایه‌گذاری، بیمه، بانکها و موسسات اعتباری، هلدینگ و لیزینگ (به سبب ماهیت خاص فعالیت) نباشند.

پس از جمع‌آوری و استخراج داده‌ها ابتدا به منظور جمع‌آوری، طبقه‌بندی، پردازش داده‌ها و محاسبه مقادیر متغیرها از نرم‌افزار اکسل^{۱۲} استفاده گردید. سپس برای آزمون سه فرضیه اول پژوهش، براساس داده‌های ترکیبی، از مدل‌های رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شد و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار استاتاستیک نسخه ۱۵ صورت گرفته است. همچنین به منظور آزمون فرضیه چهارم به دلیل وجود متغیر میانجی از آزمون سوبل^{۱۳} (به صورت برخط) استفاده می‌شوند. همچنین با توجه به ایجاد تغییرات اساسی در استانداردهای حسابداری ایران، بخصوص استاندارد شماره (۲) از ابتدای سال ۱۳۹۸، محاسبه جریان نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی شرکت‌ها در صورت جریان وجوه نقد دستخوش تغییرات اساسی گردیده است. این موضوع قابلیت مقایسه منطقی مابین جریان‌های نقد عملیاتی سال ۱۳۹۸ را با سایر سال‌ها از بین می‌برد، از این رو دامنه قلمرو زمانی پژوهش تا پایان سال ۱۳۹۷ در نظر گرفته شده است.

۵- مدل‌های پژوهش

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، به پیروی از ژول و همکاران (۲۰۰۳)، آیاتریدس (۲۰۱۶)، دکاسترو و همکاران (۲۰۱۹)، میترا و همکاران (۲۰۰۹)، فخاری و همکاران (۱۳۹۷)، و کیلی فرد و همکاران (۱۳۹۴) و پورکریم و همکاران (۱۳۹۷) از مدل‌های رگرسیونی زیر استفاده شده است.

مدل (۱) - جهت آزمون فرضیه اول

$$TONE_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 FQR_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 OCF_{i,t} + \beta_4 TLSFU_{i,t} + \beta_5 MBV_{i,t} + \beta_6 DIV_{i,t} + \beta_7 FORREV_{i,t} + \beta_8 AGE_{i,t} + \beta_9 ROA_{i,t} + \beta_{10} CFD_{i,t} + \beta_{11} Q*FCF_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۲) - جهت آزمون فرضیه اول

$$TONE_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 DA_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 OCF_{i,t} + \beta_4 TLSFU_{i,t} + \beta_5 MBV_{i,t} + \beta_6 DIV_{i,t} + \beta_7 FORREV_{i,t} + \beta_8 AGE_{i,t} + \beta_9 ROA_{i,t} + \beta_{10} CFD_{i,t} + \beta_{11} Q*FCF_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۳) - جهت آزمون فرضیه دوم

$$ABFEE_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TONE_{i,t} + \beta_2 ACIND_{i,t} + \beta_3 ACEXP_{i,t} + \beta_4 TENURE_{i,t} + \beta_5 OPINION_{i,t} + \beta_6 INVTA_{i,t} + \beta_7 RECTA_{i,t} + \beta_8 ROA_{i,t} + \beta_9 LEV_{i,t} + \beta_{10} SIZE_{i,t} + \beta_{11} AGE_{i,t} + \beta_{12} BIG_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

مدل (۴) - جهت آزمون فرضیه سوم

$$FQR_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ABFEE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 AG_{i,t} + \beta_4 MBV_{i,t} + \beta_5 OCF_{i,t} + \beta_6 LOSS_{i,t} + \beta_7 BIG_{i,t} + \beta_8 SIZE_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

۶- متغیرهای پژوهش

• لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت

باتوجه به اینکه در خصوص گزارش‌های توضیحی سالانه مدیران ترجمه همه شمول و یکسانی وجود ندارد، این عنوان به پیروی از مقاله رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۱) برای گزارش‌های فعالیت هیئت مدیره استفاده شده است. بدین ترتیب منظور از گزارش‌های توضیحی سالانه در پژوهش حاضر گزارش‌های فعالیت هیئت مدیره به مجمع عمومی صاحبان سهام می‌باشد که بصورت سالانه همراه صورت‌های مالی ارائه می‌گردد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات کیفی در این پژوهش از روش مجموعه لغات برای تشخیص لحن خوشبینانه (مثبت) یا بدبینانه (منفی) به‌کاررفته در گزارش‌های سالانه هیئت مدیره به منظور نمایش عملکرد سالانه شرکت و بیان وضعیت کلی شرکت به مجمع عمومی صاحبان سهام استفاده شده است. بدین ترتیب تفاوت در تعداد واژه‌های مثبت و منفی تقسیم بر مجموع واژگان نشان دهنده نسبت لحن مثبت یا منفی گزارش‌های سالانه هیئت مدیره خواهد بود. روش مجموعه لغات را می‌توان به‌عنوان یک روش کمی تحلیل محتوا طبقه‌بندی نمود. لغت‌نامه‌های تخصصی حسابداری حال حاضر، که معیار سنجش واژگان مثبت و منفی در پژوهش‌های داخلی بوده است (همچون لغت‌نامه لوکران و مک‌دونالد، ۲۰۱۱؛ هنری، ۲۰۰۸) غیر بومی بوده و احتمالاً در ترجمه واژگان نیز صرفاً به ریشه کلمه توجه گردیده و تمام اشکال کلمه، مورد بررسی قرار نگرفته است. بنابراین در این پژوهش جهت تعیین لغات مثبت و منفی از فهرست واژگان ایجاد شده توسط پله و همکاران (۱۳۹۸) استفاده گردیده است. چرا که این واژگان از گزارش‌های فعالیت هیئت مدیره شرکت‌های فعال در بازار سرمایه ایران اقتباس گردیده و بر پایه واژه‌ها و کلمات بومی تهیه شده و تمامی اشکال کلمه را در نظر گرفته است. بدین منظور در ابتدا تمامی گزارش‌های هیئت مدیره برای کلیه سال-شرکت‌های مورد پژوهش، مجدداً تایپ و به فایل ورد^{۱۴} تبدیل گردیده و سپس جهت تحلیل کیفی داده‌ها، از نرم افزار مکس کیودا^{۱۵} استفاده شده است.

$$\text{واژگان منفی} - \text{واژگان مثبت} \\ \text{مجموع واژگان مثبت و منفی} = \text{لحن گزارش‌های توضیحی}$$

• کیفیت گزارشگری مالی

در این پژوهش به منظور سنجش کیفیت گزارشگرهای مالی از دو مدل کوتاری و همکاران^{۱۶} (۲۰۰۵) و جونز تعدیل شده (۱۹۹۵) استفاده گردید. دلیل انتخاب مدل جونز تعدیل شده، این است که بزرگ اصل و غفارپور (۱۳۹۱)، در پژوهش

خود بیان داشتند الگوی تعدیل شده جونز از بین ۵ الگوی رایج پیش بینی ارقام تعهدی اختیاری برای شرکت‌های فعال در بورس ایران مناسب‌تر است. در مدل تعدیل شده جونز ابتدا کل ارقام تعهدی به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

$$TA_{i,t}/A_{i,t-1} = \alpha_1 (1/A_{i,t-1}) + \alpha_2 (\Delta REV_{i,t}/A_{i,t-1}) + \alpha_3 (PPE/A_{i,t-1}) + \epsilon_{i,t}$$

$TA_{i,t}$: کل ارقام تعهدی شرکت i در سال t ، $\Delta REV_{i,t}$: تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال t و $t-1$ ، ΔREC : تغییر در حساب‌های دریافتی شرکت i بین سال t و $t-1$ ، PPE : خالص اموال، ماشین آلات و تجهیزات شرکت i در سال t ، $A_{i,t-1}$: کل ارزش دفتری دارایی‌های شرکت i در سال $t-1$ ، $\epsilon_{i,t}$: اثرات نامشخص عوامل تصادفی. α_1 ، α_2 ، α_3 پارامترهای برآورده شده در شرکت i . پس از محاسبه پارامترهای α_1 ، α_2 ، α_3 از طریق روش حداقل مربعات طبق فرمول ذیل ارقام تعهدی اختیاری نرمال (NDA) به شرح زیر تعیین می‌شود:

$$NDA_{i,t} = \alpha_1 (1/A_{i,t-1}) + \alpha_2 [(\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t})/A_{i,t-1}] + \alpha_3 (PPE/A_{i,t-1}) + \epsilon_{i,t}$$

و در نهایت ارقام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$DA_{i,t} = (TA_{i,t}/A_{i,t-1}) - NDA_{i,t}$$

دلیل انتخاب مدل کوتاری و همکاران (۲۰۰۵) آن است که از سال ۲۰۰۵ بسیاری از محققین از این مدل برای برآورد ارقام تعهدی استفاده نمودند (کرمی و همکاران، ۱۳۸۹). همچنین این مدل نسبت به مدل جونز دارای نتایجی دقیق‌تر و قوی‌تر است (انصاری و همکاران، ۱۳۹۲).

$$TAccr_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 (1/A_{i,t-1}) + \alpha_2 \Delta Rev_{i,t} + \alpha_3 PPE_{i,t} + \alpha_4 ROA_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

$ROA_{i,t}$ بازده دارایی‌ها برای شرکت i در سال t تقسیم بر دارایی‌های ابتدای سال.

جمله باقیمانده رگرسیون فوق بیانگر ارقام تعهدی اختیاری می‌باشد. در این پژوهش، قدرمطلق ارزش‌های ارقام تعهدی اختیاری در منفی یک ضرب می‌گردد. بنابراین، ارزش‌های بالاتر بیانگر کیفیت گزارشگری مالی بالاتر می‌باشد (تقی زاده خانقاه و زینالی، ۱۳۹۴؛ کوتاری و همکاران، ۲۰۰۵).

• حق الزحمه غیرعادی حسابرسی

در این پژوهش حق الزحمه غیرعادی حسابرسان به پیروی از چوی و همکاران (۲۰۱۰) براساس باقیمانده رگرسیون مدل حق- الزحمه عادی حسابرسی ارائه شده توسط سیمونیک برآورد شده است.

$$lnfee_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \ln TA_{i,t} + \beta_2 ROA_{i,t} + \beta_3 LEV_{i,t} + \beta_4 TEN_{i,t} + \beta_5 BIG_{i,t} + \beta_6 INVTA_{i,t} + \beta_7 ISSUE_{i,t} + \beta_8 LOSS_{i,t} + \beta_9 CR_{i,t} + \beta_{10} R_{EV_{i,t}} + \epsilon_{i,t}$$

$lnfee$ = لگاریتم طبیعی حق الزحمه حسابرسی، $TEN_{i,t}$ = تداروم انتخاب حسابرسی، $ISSUE_{i,t}$ = در صورت انتشار اوراق مشارکت عدد ۱ در غیر این صورت ۰ خواهد بود، $\epsilon_{i,t}$ = باقیمانده مدل رگرسیون.

۷- یافته‌های پژوهش

آماره توصیفی مدل‌های پژوهش ارائه شده در جدول ۱ بیانگر شاخص‌های توصیفی برای هر متغیر بصورت جداگانه است. همانطور که مشاهده می‌شود، میانگین لحن گزارش‌های مالی برابر (۰/۵۲۹) است که نشان می‌دهد در نمونه مورد بررسی نسبت استفاده از واژگان مثبت به کل واژگان در گزارش‌های هیئت مدیره بطور میانگین حدود ۵۳ درصد است. بدین ترتیب مدیران در مجموع از واژگان مثبت بیشتری در گزارش‌های خود استفاده نموده‌اند. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد بطور متوسط سطح کیفی گزارشگری مالی بر حسب مدل‌های کوتاری و جونز تعدیل شده به ترتیب ۰/۱۰۱- و ۰/۱۰۴- می‌باشد که نشان می‌دهد، تفاوت قابل ملاحظه‌ای بین سطح اقلام تعهدی اختیاری مدل جونز تعدیل شده و مدل کوتاری وجود ندارد.

جدول ۱. آمار توصیفی داده‌های کمی پژوهش

نام متغیر	نماد	نقش متغیر در مدل	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	تعداد مشاهدات
کیفیت گزارشگری کوتاری	FQR	مستقل	۰/۱۰۱	۰/۱۱۹	۰/۸۶	-۰/۰۰۰۰۴	۷۰۸
کیفیت گزارشگری جونز	DA	مستقل	۰/۱۰۴	۰/۱۱۷	۰/۹۲۴	-۰/۰۰۰۱۱	۷۰۸
لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت	TONE	مستقل/وابسته میانجی	۰/۵۲۹	۰/۲۱۴	۰/۳۳۳	۰/۹۵۷	۷۰۸
حق الزحمه غیرعادی	ABFEE	وابسته	۰/۰۰۵۵	۰/۶۱۵	-۱/۷۸۶	۲/۱۰۱	۷۰۸
جریان نقد عملیاتی	OCF	کنترلی	۰/۰۱۸۷	۰/۱۵۶	۰/۷۲۸	۰/۸۴۰	۷۰۸
نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام	TLSFU	کنترلی	۱/۷۱۰	۱/۷۹۲	۰/۰۸۴	۱۰/۶۴	۷۰۸
فرصت‌های رشد	MBV	کنترلی	۲/۷۷۶	۱/۵۶۲	۰/۷۱۵	۹/۴۳	۷۰۸
شاخص تقسیم سود نقدی	DIV	کنترلی	۰/۰۵۱	۰/۰۵۱۴	۰	۰/۶۱۳	۷۰۸
لگاریتم طبیعی عمر شرکت	AGE	کنترلی	۳/۶۳۴	۰/۳۶۱	۲/۴۸۴	۴/۱۲۹	۷۰۸
شاخص جریان نقد عملیاتی	CFD	کنترلی	۰/۱۱۷	۰/۱۳۰	-۰/۴۶	۰/۶۴۲	۷۰۸
هزینه نمایندگی	Q*FCF	کنترلی	۰/۰۶۱	۰/۲۹۴	-۲/۵۴۹	۲/۱۶۵	۷۰۸
استقلال کمیته حسابرسی	ACIND	کنترلی	۰/۶۷۲	۰/۱۹۷	۰	۱	۷۰۸
تخصص کمیته حسابرسی	ACEXP	کنترلی	۰/۷۲۶	۰/۲۶۶	۰/۲	۱	۷۰۸
نسبت موجودی به دارایی‌ها	INVTA	کنترلی	۰/۲۳۶	۰/۱۴۲	۰/۰۱۹	۰/۷۳۰	۷۰۸
بازده دارایی‌ها	ROA	کنترلی	۰/۱۰۹	۰/۱۴۰	-۰/۶۰۷	۰/۶۲۶	۷۰۸
اهرم مالی	LEV	کنترلی	۰/۵۴۶	۰/۲۰۴	۰/۰۶۱	۰/۹۵۲	۷۰۸
اندازه شرکت	SIZE	کنترلی	۱۴/۱۲۴	۱/۴۲۲	۱۱/۰۷۸	۱۹/۳۳۴	۷۰۸
نسبت جاری	CR	کنترلی	۱/۶۷۹	۱/۴۴۵	۰/۲۰۹	۱۳/۱۵۰	۷۰۸
نسبت رشد دارایی‌ها	AG	کنترلی	۰/۱۸۸۹	۰/۲۷۲۶	-۰/۲۴۱۷	۱/۲۵۰۷	۷۰۸

مسئولیت حسابرسی بر عهده سازمان حسابرسی و یا موسسه حسابرسی مفید راهبردی بوده است. تقریباً ۱۲ درصد شرکت‌ها در دوره مالی مورد بررسی زیان گزارش نموده‌اند.

جدول ۲ آمار توصیفی متغیرهای کیفی پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌گردد از ۷۰۸ سال-شرکت، تعداد ۳۶۲ سال-شرکت یعنی ۵۱/۱۳ درصد شرکت‌ها فروش صادراتی داشته و تعداد ۳۴۶ سال-شرکت معادل ۴۸/۸۷ درصد شرکت‌ها فروش صادراتی نداشته‌اند. همچنین در ۲۷/۶۸ درصد شرکت‌ها

جدول ۲. آمار توصیفی داده‌های کیفی پژوهش

نماد متغیر	وجود		عدم وجود	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد
FORREV	۳۶۲	۵۱/۱۳	۳۴۶	۴۸/۸۷
TENURE	۱۱۹	۱۶/۸۱	۵۸۹	۸۳/۱۹
OPINION	۳۶۲	۵۱/۱۳	۳۴۶	۴۸/۸۷
BIG	۱۹۶	۲۷/۶۸	۵۱۲	۷۲/۳۲
LOSS	۸۶	۱۲/۱۵	۶۲۲	۸۷/۸۵

۸- آزمون فرضیه‌های پژوهش

از آنجایی که فرضیه‌های پژوهش دارای مدل‌های رگرسیون خطی می‌باشند، پیش از ارائه نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش، بررسی فروض کلاسیک رگرسیون لازم است. بدین ترتیب ابتدا جهت تشخیص الگوی داده‌های تلفیقی (اثرات مقید) و داده‌های تابلویی (اثرات ثابت) از آزمون اف لیمر (چاو) استفاده گردیده است. طبق نتایج آزمون چاو، سطح معناداری آزمون برای همه‌ی مدل‌های پژوهش کمتر از ۵ درصد بوده، که بیانگر پذیرش الگوی داده‌های تابلویی (پانل) می‌باشد. همچنین به منظور تشخیص استفاده از اثرات ثابت یا تصادفی از آزمون هاسمن استفاده گردید، مطابق با نتایج آزمون هاسمن، سطح معناداری در همه فرضیه‌ها کمتر از ۵ درصد می‌باشد که بیانگر پذیرش اثرات ثابت است. از طرفی دیگر جهت بررسی شرط عدم ناهمسانی واریانس از آزمون والدتعدیل شده استفاده شده است. نتایج حاصل بیانگر وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلال می‌باشد، که این مشکل در تخمین نهایی مدل با روش حداقل مربعات تعمیم یافته^{۱۷} رفع شده است و در نهایت به منظور بررسی استقلال خطاها از یکدیگر از آزمون وولدریج استفاده گردید. با توجه به نتایج حاصله، مشاهده می‌شود که سطح معناداری آزمون وولدریج برای مدل‌ها، کمتر از ۵ درصد است که این موضوع بیانگر وجود خودهمبستگی سریالی در مدل‌ها می‌باشد. که این مشکل در تخمین نهایی مدل‌ها با اجرای دستور رفع خودهمبستگی^{۱۸} مرتفع شده است. نتایج کلیه آزمون‌های فوق در پایان جداول نتیجه آزمون هر فرضیه ارائه شده است. همچنین در صورتیکه در آزمون هم خطی عامل تورم واریانس، اعداد بدست آمده کمتر از ۱۰ باشد بیانگر عدم وجود هم‌خطی بین متغیرها خواهد بود.

۸-۱- تحلیل نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

در فرضیه اول پژوهش مطرح گردید کیفیت گزارشگری مالی بر لحن گزارش‌های توضیحی مدیران تاثیر دارد. بدین ترتیب تاثیر کیفیت گزارشگری مالی با استفاده از مدل کوتاری و جونز تعدیل

شده بر لحن گزارش‌های مالی مدیران مورد سنجش قرار گرفت. نتایج حاصل از برازش مدل اول و دوم پژوهش در جدول ۳ ارائه شده است. همانطور که مشاهده می‌شود مقدار ضریب و احتمال متغیر کیفیت گزارشگری مالی (کوتاری) در مدل ۱ به ترتیب برابر با ۰/۳۲۰ و ۱۰/۵۲ است. از طرفی مقدار ضریب و احتمال متغیر کیفیت گزارشگری مالی (جونز تعدیل شده) در مدل ۲ به ترتیب برابر با ۰/۳۴۰ و ۹/۰۴ است. در جدول ۳ اعداد مثبت (منفی) در ستون ضرایب، نشان دهنده میزان تأثیر مستقیم یا معکوس هر یک از متغیرها بر متغیر وابسته یعنی لحن گزارشگری مالی مدیران است. چنانچه مقدار احتمال آماره هر متغیر کمتر از ۰/۵ باشد، معنادار بودن تأثیر آن متغیر بر متغیر وابسته را نشان می‌دهد.

با توجه به اینکه سطح معناداری در مدل‌های کیفیت گزارشگری مالی جونز تعدیل شده و کوتاری کمتر از ۵ درصد بوده و ضرایب مثبت است بنابراین فرضیه اول براساس این دو مدل پذیرفته می‌شود. به بیان دیگر بین کیفیت گزارشگری مالی و لحن گزارش‌های مالی مدیریت ارتباط مستقیم وجود دارد. مطابق با تئوری علامت دهی مدیران شرکت‌ها به منظور حل مشکلات ناشی از عدم تقارن اطلاعاتی، اقدام به دستکاری ارقام تعهدی اختیاری نموده، تا از این طریق محتوای اطلاعاتی سود را بهبود بخشیده و چشم اندازی مثبت از شرکت به بازار مخابره نمایند (لوئیس و رایبسون^{۱۹}، ۲۰۰۵؛ محمدرضائی و همکاران، ۱۳۹۶). بدین ترتیب سطح بالای ارقام تعهدی اختیاری در شرکت‌ها نشان از کیفیت پایین گزارشگری مالی آنهاست. نتایج فرضیه اول پژوهش بیان می‌دارد هرچه کیفیت گزارشگری مالی در سطح پایینی قرار بگیرد، مدیران جهت تنظیم گزارش‌های سالانه از واژگان مثبت بیشتری استفاده می‌نمایند. بدین ترتیب مدیریت ادراک مخاطبان اطلاعات مالی را می‌توان، توصیفی از واکنش مدیران در جهت پوشش نتایج منفی بدست آمده دانست. به هر میزان که مدیران از ارقام تعهدی بالاتری استفاده نموده باشند، به منظور منحرف نمودن ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی، از واژگان مثبت بیشتری در گزارش‌های خود استفاده می‌نمایند و تاکید گزارش‌های منتشره را بر نتایج مثبت می‌گذارند. بنابراین نتایج این فرضیه مطابق با نتایج پیش بینی شده در مبانی نظری پژوهش است.

جدول ۳. یافته‌های آزمون فرضیه اول

متغیر وابسته: لحن گزارشگری مالی						
مدل جونیور تعدیل شده			مدل کوتاری			نماد متغیر
آماره z	احتمال	ضرایب	آماره z	احتمال	ضرایب	
۹/۰۴	۰/۰۰۰۰	۰/۳۴۰	۱۰/۵۲	۰/۰۰۰	۰/۳۲۰	FRQ-DA
۴/۷۸	۰/۰۰۰۰	۰/۰۱۶۱	۴/۲۸	۰/۰۰۰	۰/۰۱۴	SIZE
۰/۸۲	۰/۴۱۳	۰/۰۳۶۶	۰/۱۹	۰/۸۴۶	۰/۰۰۹۲	OCF
۰/۸۶	۰/۳۸۹	۰/۰۰۲۵	۱/۰۲	۰/۳۰۸	۰/۰۰۲۷	TLSFU
۰/۸۶	۰/۳۹۰	۰/۰۰۳۲	۰/۲۳	۰/۸۱۸	۰/۰۰۰۹	MBV
-۰/۸۴	۰/۳۹۹	-۰/۱۲۰۷	-۰/۹۷	۰/۳۳۱	-۰/۱۴۶	DIV
۲/۲۱	۰/۰۲۷	۰/۰۲۱۷	۲/۵۷	۰/۰۱۰	۰/۰۲۷۶	FORREV
-۱/۰۷	۰/۲۸۵	-۰/۰۲۰۱	-۱/۲۵	۰/۲۱۲	-۰/۰۲۰۴	Age
۲/۰۸	۰/۰۳۷	۰/۱۲۸۳	۲/۳۳	۰/۰۲۰	۰/۱۴۹۵	ROA
-۱/۱۱	۰/۲۶۵	-۰/۰۹۵۰	-۰/۲۳	۰/۸۱۶	-۰/۰۲۰۱	CFD
۰/۴۵	۰/۶۵۵	۰/۰۱۰۶	۰/۳۵	۰/۷۲۶	۰/۰۰۹۸	QFCF
۵/۰۸	۰/۰۰۰	۰/۳۹۴	۶/۱۶	۰/۰۰۰	۰/۴۱۰۶	عرض از مبدأ
۶۸ درصد			۶۷ درصد			ضریب تعیین
۱۸۲/۱۱			۲۴۳/۴۶			آماره والد
۰/۰۰۰۰			۰/۰۰۰۰			سطح معناداری
پذیرش الگو داده‌های تابلویی		۷/۰۳	پذیرش الگو داده‌های تابلویی		۷/۴۵	آماره آزمون چاو
اثرات ثابت		۴۶/۷۶	اثرات ثابت		۱۵۴/۳۷	آماره آزمون هاسمن
ناهمسانی وریانس		۲۷۱۶۳/۳۷	ناهمسانی وریانس		۴۹۰۴۷/۵۹	آماره والد تعدیل شده
خودهمبستگی		۲۰/۱۸۴	خودهمبستگی		۱۹/۶۲۹	آماره وولدریج

۸-۲- تحلیل نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

در فرضیه دوم پژوهش مطرح گردید که لحن گزارش‌های توضیحی مدیران بر حق الزحمه غیرعادی حسابرسی تاثیر دارد. بدین ترتیب تاثیر لحن گزارش‌های سالانه مدیران در قالب فراوانی واژگان مثبت و منفی بر حق الزحمه غیرعادی حسابرسی مورد سنجش قرار گرفت. نتایج حاصل از برازش مدل سوم پژوهش در جدول ۴ ارائه شده است. همانطور که مشاهده می‌شود مقدار ضریب و احتمال متغیر لحن گزارشگری مالی در مدل ۳ به ترتیب برابر با ۰/۱۰۸ و ۲/۳۳ است.

با توجه به اینکه سطح معناداری متغیر لحن گزارشگری مالی کمتر از ۵ درصد بوده و ضرایب مثبت است، می‌تواند بیان داشت بین لحن گزارش‌های مدیران و حق الزحمه غیرعادی حسابرسی ارتباط مستقیمی وجود دارد. باتوجه به مطالب فوق می‌توان بیان داشت، هرچه لحن گزارش‌های سالانه مدیران همراه با واژگان مثبت بیشتری ارائه شده باشد، حق الزحمه غیرعادی حسابرسی بالاتری را برای شرکت‌ها در پی داشته است.

همانطور که پیش تر نیز بیان گردید، حسابرسان لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت را در ارزیابی خطر حسابرسی مد نظر قرار می‌دهند چرا که چگونگی و نوع بیان ارائه اطلاعات می‌تواند بر ریسک حسابرسی تاثیرگذار باشد. بنابراین حسابرسان باید به منشأ لحن گزارش‌های مالی مدیران توجه نمایند. نتایج فرضیه اول پژوهش نیز بیان داشت شرکت‌ها با کیفیت گزارشگری پایین به منظور منحرف نمودن ادارک استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی، گزارش‌های توضیحی سالانه خود را با لحن مثبتی ارائه می‌نمایند. بدین ترتیب هرچه گزارش‌های توضیحی سالانه مدیران با لحن مثبت‌تری بیان شده باشد نشان دهنده کیفیت پایین گزارشگری مالی شرکت‌ها بوده که این امر می‌تواند تلاش حسابرسان را در جهت مدیریت ریسک بالای حسابرسی اینگونه شرکت‌ها افزایش داده که نتیجه‌ای جز صرف زمان بیشتر در رسیدگی‌های حسابرسی و به تبع آن افزایش حق الزحمه حسابرسی را در پی نخواهد داشت.

جدول ۴. یافته‌های آزمون فرضیه دوم

متغیر وابسته: حق الزحمه غیرعادی حسابرسی				
مدل کوتاری			نماد	متغیر
آماره z	احتمال	ضرایب		
۲/۳۳	۰/۰۲۰	۰/۱۰۸	TONE	لحن گزارشگری مالی
-۲/۳۱	۰/۰۲۷	۰/۰۹۷	ACIND	استقلال کمیته حسابرسی
-۰/۴۰	۰/۶۸۹	۰/۰۶۲	ACEXP	تخصص کمیته حسابرسی
۰/۵۶	۰/۵۷۴	۰/۰۳۶	TENURE	دوره تصدی حسابرس
۳/۳۸	۰/۰۰۱	۰/۰۴۶	OPINION	اظهار نظر حسابرس
۰/۴۰	۰/۶۸۷	۰/۱۶۳	INVTA	نسبت موجودی به دارایی‌ها
-۲/۱۳	۰/۰۳۳	۰/۱۰۵	RECTA	نسبت حساب‌های دریافتی به دارایی‌ها
-۱/۰۷	۰/۲۸۶	۰/۱۴۲	ROA	بازده دارایی‌ها
۱/۰۶	۰/۲۸۷	۰/۱۰۳	LEV	اهرم مالی
-۱/۱۷	۰/۲۴۳	۰/۰۱۸	SIZE	اندازه شرکت
۱/۷۱	۰/۰۸۷	۰/۰۵۹	Age	سن شرکت
۶/۵۹	۰/۰۰۰	۰/۰۸۱	BIG	اندازه مؤسسه حسابرسی
-۱/۳۱	۰/۱۸۹	۰/۲۰۶		عرض از مبدأ
	۱۷ درصد			ضریب تعیین
	۲۲۴/۳۲			آماره والد
	۰/۰۰۰۰			سطح معناداری
	پذیرش الگو داده‌های تابلویی	۶/۴۶		آماره آزمون چاو
	اثرات ثابت	۱۴/۷۴		آماره آزمون هاسمن
	ناهمسانی وریانس	۶۵۷۸۵/۰۷		آماره والد تعدیل شده
	خودهمبستگی	۱/۵۱۲		آماره وولدریچ

۸-۳- تحلیل نتایج آزمون فرضیه سوم پژوهش

در فرضیه سوم پژوهش تاثیرگذاری حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی بر کیفیت گزارشگری مالی (بر اساس دو مدل کوتاری و جونز تعدیل شده) مورد سنجش قرار گرفت. نتایج حاصل از برازش مدل‌های ۴ و ۵ پژوهش در جدول ۵ ارائه شده است. همانطور که مشاهده می‌شود مقدار ضریب و احتمال متغیر حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی در مدل ۴ به ترتیب برابر با ۰/۰۸۲۷ و ۵/۲۷ است. از طرفی مقدار ضریب و احتمال متغیر حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی در مدل ۵ به ترتیب برابر با ۰/۰۵۳۹ و ۴/۰۶ می‌باشد. در جدول ۵ اعداد مثبت (منفی) در ستون ضرایب، نشان دهنده میزان تأثیر مستقیم یا معکوس هر یک از متغیرها بر متغیر وابسته یعنی کیفیت گزارشگری مالی می‌باشد. همچنین چنانچه مقدار احتمال آماره هر متغیر کمتر از ۰/۵ باشد، معنادار بودن تأثیر آن متغیر بر متغیر وابسته را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه سطح معناداری در مدل ۴ و ۵ کمتر از ۵ درصد بوده و ضرایب مثبت است بنابراین فرضیه سوم پژوهش

نیز پذیرفته می‌شود. به بیان دیگر بین حق‌الزحمه حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی (در هر دو مدل کوتاری و جونز تعدیل شده) ارتباط مستقیم وجود دارد. همانطور که مشاهده گردید در آزمون هم خطی عامل تورم واریانس اعداد بدست آمده کمتر از عدد ۱۰ بوده بنابراین بیانگر عدم وجود هم‌خطی بین متغیرها می‌باشد. حسابرسان در زمان تعیین حق‌الزحمه حسابرسی کیفیت اطلاعات حسابداری و عوامل تاثیرگذار بر آن را مد نظر قرار می‌دهند که کیفیت ارقام تعهدی یکی از این عوامل است (واعظ و همکاران، ۱۳۹۷). پایین بودن کیفیت ارقام تعهدی نشان از خطر احتمال انتقال آرام سود حسابداری به جریان‌های نقدی است. این موضوع می‌تواند حسابرسان را به تجدید نظر در رویه‌ها و برنامه‌های خود در ارزیابی و جمع‌آوری شواهد حسابرسی ترغیب کند. که این امر افزایش دقت و تغییر در زمان بندی فرآیند حسابرسی را در پی خواهد داشت و نتیجه آن احتمال درخواست حق‌الزحمه بیشتر از صاحبکار است (چو و همکاران، ۲۰۱۵). از سوی دیگر شرکت‌های دارای گزارش‌های

زورت^{۲۰}، (۲۰۰۱). بدین ترتیب مطابق با نتایج حاصل از فرضیه سوم پژوهش، کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند تابعی از حق الزحمه دریافتی حسابرسان باشد، بدین معنی که تغییر در حق الزحمه حسابرسی، موجب تغییر در کیفیت گزارشگری مالی می‌گردد. نتایج این فرضیه مطابق با "فرضیه تأیید" است. براساس فرضیه تأیید، مدیران مجموعه اقداماتی را در خصوص افزایش حق الزحمه حسابرسان انجام می‌دهند تا از این طریق عملکردشان تأیید گردیده و نهایتاً هزینه‌های نظارت کاهش یابد، از طرفی سهامداران نیز به هدف خود یعنی افزایش کیفیت گزارش‌های مالی می‌رسند (فخاری و همکاران، ۱۳۹۷).

با کیفیت پایین، معمولاً در قراردادهای حسابرسی خود حق الزحمه‌های بالاتری را پرداخت می‌کنند تا بتوانند بر نظر و ارزیابی‌های حسابرسان تأثیرگذار بوده و به نوعی اقدام به خرید نظر آنها نمایند. لو (۲۰۰۶)، به استناد تئوری نمایندگی نشان داد که خرید نظر حسابرسان از هزینه‌های نمایندگی نشأت می‌گیرد. بدین ترتیب مدیران با تحت فشار قراردادن حسابرسان در پی آن هستند تا با پرداخت حق الزحمه‌ای بالاتر، نظر حسابرسان را با خود همسو نموده تا بدین طریق حسابرسان اظهار نظری مطلوب ارائه نمایند (امیری و فخاری، ۱۳۹۹). مطابق با تئوری خرید اظهار نظر، با از بین رفتن استقلال حسابرسان منافع ذینفعان تابع اهداف گزارشگری مدیریت می‌شود (آرچام بالت و دو

جدول ۵. یافته‌های آزمون فرضیه سوم

متغیر وابسته: حق الزحمه غیرعادی حسابرسی						نماد متغیر
مدل جونیور تعدیل شده			مدل کوتاری			
آماره z	احتمال	ضرایب	آماره z	احتمال	ضرایب	
۴.۰۶	۰.۰۰۰	۰.۰۵۲۹	۵.۲۷	۰.۰۰۰	۰.۰۸۲۷	ABFEE
۱.۹۳	۰.۰۵۳	۰.۰۴۸۳	۲.۶۷	۰.۰۰۷	۰.۰۸۲۶	LEV
-۳.۳۴	۰.۰۰۱	-۰.۰۶۳۹	-۳.۲۹	۰.۰۰۱	-۰.۰۶۲۷	AG
-۱.۱۱	۰.۲۶۵	-۰.۰۰۵۲	-۰.۶۶	۰.۵۰۸	-۰.۰۰۲۹	MBV
-۲.۲۷	۰.۰۲۳	-۰.۰۶۹۲	-۴.۰۹	۰.۰۰۰	-۰.۰۸۹۴	OCF
-۰.۶۰	۰.۵۴۵	-۰.۰۰۹۶	۱.۶۲	۰.۱۰۶	۰.۰۳۱۹	LOSS
-۲.۹۶	۰.۰۰۳	-۰.۰۳۰۴	-۳.۵۵	۰.۰۰۰	-۰.۰۴۷۸	BIG
۵.۰۴	۰.۰۰۰	۰.۰۲۴۸	۵.۸۳	۰.۰۰۰	۰.۰۳۳۵	SIZE
-۶.۱۰	۰.۰۰۰	-۰.۴۵۹۴	-۶.۷۶	۰.۰۰۰	-۰.۶۲۷۲	عرض از مبدأ
۱۱ درصد			۲۴ درصد			ضریب تعیین
۷۳.۹۸			۱۰۲.۰۵			آماره والد
۰.۰۰۰۰			۰.۰۰۰۰			سطح معناداری
پذیرش الگو داده‌های تابلویی		۱/۶۵	پذیرش الگو داده‌های تابلویی		۱/۴۱	آماره آزمون چاو
اثرات ثابت		۲۷/۷۷	اثرات ثابت		۳۰/۹۳	آماره آزمون هاسمن
ناهمسانی وریانس		۱/۴۵	ناهمسانی وریانس		۱/۸۸	آماره والد تعدیل شده
عدم وجود خودهیستگی		۲/۸۹۰	خودهیستگی		۲۱/۳۸۴	آماره وولدریج

وجود دارد. از طرفی دیگر تخمین ارتباط بین لحن گزارشگری مالی مدیران با حق الزحمه غیرعادی حسابرسی، در فرضیه دوم انجام گرفته و وجود ارتباط مثبت و معنادار بین این دو متغیر نیز تأیید شده است.

جدول ۶. یافته‌های آزمون فرضیه چهارم

مدل	نوع آزمون	آماره آزمون	سطح معناداری
مدل کوتاری	سوبل	۲/۲۷۴۸	۰/۰۲۲۹
مدل جونیور تعدیل شده	سوبل	۲/۲۵۶۲	۰/۰۲۴۰

۸-۴- تحلیل نتایج آزمون فرضیه چهارم پژوهش

در فرضیه چهارم پژوهش نقش میانجی‌گری لحن گزارش‌های مدیران در رابطه بین کیفیت گزارشگری و حق الزحمه غیرعادی حسابرسی مورد بررسی قرار گرفت. جهت آزمون معناداری نقش متغیر میانجی بر اساس نتایج بدست آمده از برازش و نتایج مدل‌های ۱،۲ و ۳ از آزمون سوپل استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۶ ارائه گردیده است. بدین ترتیب تخمین ارتباط بین کیفیت گزارشگری با لحن، در مدل اول و دوم انجام گرفته و نتایج بیان داشتند بین این دو متغیر ارتباط مثبت و معناداری

با توجه به اینکه آماره سوپل برای مدل کوتاری و جونز تعدیل شده به ترتیب ۲/۲۷۴۸ و ۲/۲۵۶۲ بوه است و سطح معناداری آنها نیز کمتر از ۵ درصد است، بنابراین فرضیه چهارم پژوهش نیز پذیرفته می‌شود، یعنی اثر میانجی لحن گزارشگری مالی بر ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی معنادار است و کیفیت گزارشگری مالی از طریق لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت، حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی را افزایش می‌دهد.

۹- نتیجه‌گیری و بحث

لحن نوشتار گزارش‌های توضیحی مدیران در مجامع شرکت و سایر جلسات مشترک با سرمایه‌گذاران می‌تواند بر چگونگی برداشت استفاده‌کنندگان از اطلاعات موثر باشد. از آنجایی که لحن گزارش‌های سالانه نشان دهنده رفتار و نوع تفکر مدیریت است، در این پژوهش سعی گردید تا با استفاده از مبانی نظری موجود به بررسی تاثیر نقش میانجی‌گری لحن گزارش‌های توضیحی مدیریت بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی پرداخته شود. یافته‌های پژوهش بیان داشت هرچه کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها در سطح پایین تری قرار داشته باشد، مدیران در گزارش‌های سالانه خود از واژگان مثبت بیشتری استفاده می‌نمایند. به عبارت دیگر مدیران با انحراف ادراک استفاده‌کنندگان به دنبال پنهان نمودن عملکرد نامطلوب احتمالی خود می‌باشند. این موضوع موافق با تئوری فرصت طلبانه مدیران است. نتایج این فرضیه با یافته‌های آیاتریدس (۲۰۱۶)، ناکاشیما و زبیرت (۲۰۱۶)، هانگ و همکاران (۲۰۱۴)، پورکریم و همکاران (۱۳۹۷)، میرعلی و همکاران (۱۳۹۷) و رهنمای رودپشتی و محسنی (۱۳۹۷) سازگار است. از طرفی دیگر نتایج فرضیه دوم پژوهش بیان می‌دارد، لحن مثبت گزارش‌های توضیحی مدیران، موجب افزایش پرداخت حق‌الزحمه‌های غیرعادی حسابرسی توسط شرکت خواهد شد. این موضوع می‌تواند نشان دهد که مبلغ حق‌الزحمه غیرعادی مورد قبول مدیران با علم به شرایط درونی شرکت و کیفیت گزارش‌های مالی پذیرفته می‌شود. بنابراین اهداف مدیران (چه آشکار و چه پنهان) می‌تواند در تعیین حق‌الزحمه بالای حسابرسی در زمان تنظیم قرارداد حسابرسی اثرگذار است. نتایج این فرضیه با یافته‌های دکاسترو و همکاران (۲۰۱۹) و لیو (۲۰۱۵) سازگار نمی‌باشد.

هرچند که تأکید مدیران بر منافع شخصی و تلاش برای پوشش عملکرد ضعیف خود موجب تحمیل هزینه‌های نمایندگی بیشتر بر شرکت‌ها خواهد شد و مدیران با تحت فشار قراردادن حسابرسان در پی آن هستند تا با پرداخت حق‌الزحمه‌ای بالاتر، نظر حسابرسان را با خود همسو نموده تا بدین طریق جنبه‌های

منفی کیفیت گزارش‌های مالی را پنهان نمایند. اما نتایج یافته‌های فرضیه سوم پژوهش حاکی از آن است که افزایش در حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی، موجب کاهش اقلام تعهدی اختیاری و افزایش در کیفیت گزارشگری مالی می‌گردد. بنابراین مدیران نمی‌توانند با استفاده از فشار حق‌الزحمه حسابرسی موجب کاهش در کیفیت حسابرسی، و عبور از کیفیت پایین گزارشگری مالی خود شوند. بدین ترتیب، نتایج این پژوهش از وضعیت مناسب کیفیت حسابرسی در بازار سرمایه ایران حمایت می‌کند. نتایج این فرضیه با پژوهش‌های انجام گرفته توسط شخاتره و همکاران (۲۰۲۰)، بالا و همکاران (۲۰۱۸)، عبدالملک و چه احمد (۲۰۱۶)، پائول و همکاران (۲۰۱۳)، آستانا و بون (۲۰۱۲) و چن و همکاران (۲۰۱۹) مطابقت دارد. این در حالی است که با پژوهش انجام گرفته توسط کولتن و همکاران (۲۰۱۶) مطابق نمی‌باشد. نهایتاً با توجه به آزمون فرضیه چهارم پژوهش می‌توان گفت لحن گزارشگری مالی به عنوان عاملی تأثیرگذار بر روابط بین کیفیت گزارشگری مالی و حق‌الزحمه غیرعادی حسابرسی ایفای نقش می‌نماید.

نتایج این پژوهش، شواهدی احتمالی از استفاده واژگان مثبت یا منفی ارائه می‌نماید و تنها نیات واقعی استفاده از لحن برای شخص مدیریت معلوم خواهد بود. بنابراین باید در خصوص نتایج رفتار فرصت طلبانه مدیران از لحن گزارش‌های توضیحی جوانب احتیاط را رعایت نمود. این پژوهش به درک استفاده‌کنندگان از اطلاعات توضیحی کمک می‌نماید تا متناسب با واکنش فزاینده بازار نسبت به گزارش‌های کمی سالانه، به گزارش‌های کیفی ارائه شده به عنوان منبعی ارزشمند از اطلاعات توجه بیش از پیش نمایند. نتایج بیان داشت لحن گزارش‌های توضیحی مدیران عاملی مهم و موثر در جهت کنترل ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات می‌باشد لذا توصیه می‌گردد در هنگام اتخاذ تصمیمات تنها به لحن گزارش‌های مالی توجه ننموده و کلیه جوانب مد نظر قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌گردد قانون‌گذاران و مجامع حرفه‌ای با وضع قوانین و ارائه استانداردی واحد، آزادی مدیران در انتخاب واژگان را محدود نموده تا مانعی بر کنترل ادراک استفاده‌کنندگان از اطلاعات توسط مدیران باشند. بدین ترتیب انتظار می‌رود قوانینی حاکم بر افشای کیفی اطلاعات متناسب با قوانین و استانداردهای موجود در خصوص افشای کمی اطلاعات وضع گردد. همچنین از آنجایی که احتمالاً واژگان به تنهایی نمی‌توانند لحن بکار رفته در یک جمله را تعیین نمایند، پیشنهاد می‌گردد از سایر روش‌های اندازه‌گیری در جهت سنجش لحن گزارش‌های هیئت مدیره استفاده گردد تا بدین ترتیب لحن جملات را بتوان به روشی کامل-تر تعیین نمود.

فهرست منابع

- * آریامند، زینب؛ ابراهیمی، سید عباس (۱۳۹۹). اثر هموارسازی سود بر کیفیت درآمدها و عملکرد مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، ۱۱(۴۲)، ۱-۲۲.
- * امیری، اسماعیل؛ فخاری، حسین (۱۳۹۹). شاخص ترکیبی برای خرید اظهار نظر حسابرسی مبتنی بر فن تحلیل ممیزی. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۷(۱)، ۳۱-۱.
- * انصاری، عبدالمهدی؛ دری سده، مصطفی؛ شیرزاد، علی (۱۳۹۲). بررسی تأثیر محافظه کاری بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی، مدیریت واقعی سود و سطح کلی مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مدیریت، ۶(۴)، ۶۱-۷۸.
- * بزرگ اصل، موسی؛ غفار پور، فرشید (۱۳۹۱). مقایسه الگوهای پیش بینی اقلام تعهدی برای تشخیص مدیریت سود. پژوهش های کاربردی در گزارشگری مالی، ۱(۱)، ۲۷-۵۰.
- * بشیری منش، نازنین؛ پاکدل، ملیحه (۱۳۹۸). کیفیت گزارشگری مالی و بندهای تعدیلی حسابرسی. پژوهش حسابداری، ۱(۱)، ۸۷-۶۷.
- * بنی مهد، بهمن؛ مرادزاده فرد، مهدی؛ زینالی، مهدی (۱۳۹۱). اثر حق الزحمه حسابرسی بر اظهار نظر حسابرسان حسابداری مدیریت، ۵(۱۵)، ۴۱-۵۴.
- * پله، مولود؛ ایزدی نیا، ناصر؛ امیری، هادی (۱۳۹۸). بررسی تأثیر لحن گزارش های فعالیت هیئت مدیره بر عملکرد آتی شرکت ها مبتنی بر دو دیدگاه علامت دهی و رفتار فرصت طلبانه مدیران. فصلنامه دستاوردهای حسابداری / ارزشی و رفتاری، ۴ (۸): ۳۱-۱.
- * پورکریم، محمد؛ جبارزاده کنگرلویی، سعید؛ بحری ثالث، جمال؛ فلاوندی، حسن (۱۳۹۷). تأثیر مدیریت سود بر لحن گزارشگری مالی در نظام حسابداری ایران. پژوهش های حسابداری مالی، ۱۰(۳)، ۲۱-۴۴.
- * پورکریم، محمد؛ جبارزاده کنگرلویی، سعید؛ بحری ثالث، جمال؛ فلاوندی، حسن (۱۳۹۸). تأثیر حاکمیت شرکتی بر لحن گزارشگری مالی. فصلنامه دستاوردهای حسابداری / ارزشی و رفتاری، ۴ (۸): ۶۲-۳۳.
- * تقی زاده خانقاه، وحید؛ زینالی، مهدی (۱۳۹۴). نقش کیفیت گزارشگری مالی در کاهش اثرهای محدودکننده تقسیم سود بر سرمایه گذاری شرکت ها در مراحل چرخه عمر. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲(۲)، ۱۶۱-۱۸۲.
- * خانی ذبیح الله، رجب دری حسین، صدری ندا (۱۳۹۹). رابطه کیفیت حسابرسی (اندازه موسسه حسابرسی، تخصص حسابرسان در صنعت و دوره تصدی حسابرسان) و حق الزحمه غیرعادی حسابرسان با اظهار نظر حسابرسان نسبت به تداوم فعالیت. دانش حسابرسی، ۲۰ (۷۹)، ۱-۲۰.
- * داروغه حضرتی، فاطمه؛ پهلوان، زهرا (۱۳۹۱). رابطه بین کیفیت گزارش حسابرسی و حق الزحمه حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری مدیریت، ۵(۱۴)، ۱۳-۲۴.
- * رجبی، روح اله؛ محمدی خشوئی، حمزه. (۱۳۸۷). هزینه های نمایندگی و قیمت گذاری خدمات حسابرسی مستقل. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۱۵(۴)، ۳۵-۵۲.
- * رشیدی باغی، محسن. (۱۳۹۸). نقش کیفیت حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری در تغییر قیمت گذاری عدم تقارن اطلاعاتی. دانش حسابداری مالی، ۶(۳)، ۱۸۷-۱۶۷.
- * رهنمای رودپشتی، فریدون؛ محسنی، عبدالرضا (۱۳۹۷). مدیریت، مدیریت نوشتار و مدیریت سود. پژوهش های تجربی حسابداری، ۸(۲)، ۵۲-۲۱.
- * رهنمای رودپشتی، فریدون؛ نیکومرام، هاشم؛ نونهال نهر، علی اکبر (۱۳۹۱). ارزیابی تأثیر رویکردهای قضاوتی و شناختی زبان در گزارش های توضیحی حسابداری. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۱۹(۲)، ۴۷-۷۲.
- * فخاری، حسین؛ قربانی، هادی؛ رجب بیکی، محمد علی (۱۳۹۷). پایداری و جهش در حق الزحمه غیرعادی حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی. پیشرفت های حسابداری، ۱۰(۲)، ۲۵۰-۲۲۱.
- * کاظمی علوم، مهدی؛ عبدی، مصطفی؛ زلّقی، حسن؛ جلاوند، حسین (۱۳۹۹). تأثیر خوانایی گزارشگری مالی بر معیارهای ریسک پروژه حسابرسی. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۷(۲)، ۲۳۰-۲۰۲.
- * کرمی، غلامرضا؛ تحریری، آرش؛ داوری نژاد مقدم، اعظم (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین مدیریت سود واقعی و مدیریت سود حسابداری به منظور هموارسازی سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۸(۳۱)، ۶۱-۷۷.
- * مهربان پور، محمدرضا؛ فرجی، امید؛ سجادی پور، رضا (۱۳۹۹). نقش میانجی کیفیت گزارشگری مالی در رابطه بین قابلیت مقایسه صورت های مالی و نگهداشت وجه نقد. بررسی های حسابداری و حسابرسی، ۲۷(۱)، ۱۵۳-۱۳۲.

- * میرعلی، مهدیه؛ غلامی مقدم، فایزه؛ حصارزاده، رضا (۱۳۹۷). بررسی رابطه لحن گزارشگری مالی با عملکرد آتی شرکت و بازده بازار. *مجله دانش حسابداری مالی*. ۵(۳). ۸۱-۹۸.
- * محمدرضائی، فخرالدین، منطقی، خسرو، عباسی، اسماعیل. (۱۳۹۶). بررسی اثر رکود تورمی بر مدیریت سود واقعی و تعهدی. *حسابداری مدیریت*. ۱۰(۳۳)، ۱۳۸-۱۲۳.
- * محمدرضائی، فخرالدین؛ موسایی فراهانی، مهناز؛ صلاحی، حامد (۱۳۹۸). بحران اقتصادی و حق الزحمه حسابرسی. *فصلنامه حسابداری مالی*. ۱۱ (۴۳): ۲۷-۴۶.
- * نونهال نهر، علی اکبر؛ اکبرپور، سعید (۱۳۹۸). بررسی تاثیر تجربه حسابرس بر حق الزحمه حسابرسی و کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *چشم انداز حسابداری و مدیریت*. ۲(۶)، ۱۶-۱.
- * واعظ، سیدعلی؛ آرمن، سیدعزیز؛ شبیه، سکینه (۱۳۹۷). کیفیت اطلاعات حسابداری و حق الزحمه غیرعادی حسابرسی. *نشریه دانش حسابداری*. ۱۸(۷۳). ۵۳-۲۹.
- * وکیلی فرد، حمیدرضا؛ طالب نیا، قدرت اله؛ صباغیان طوسی، امید (۱۳۹۴). اثر کیفیت حسابرسی بر اقلام تعهدی اختیاری و ارائه گزارش حسابرسی مشروط. *پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابداری*. ۸(۲۹)، ۹۷-۱۲۴.
- * Abbott, L., Parker, S., Peters, G., & Raghunandan, K. (2003). An empirical investigation of audit fees, nonaudit fees, and audit committees. *Contemporary Accounting Research*, 20(2), 215-234.
- * Abdulmalik Olarinoye, S., & Che Ahmad, A. (2016). Audit Fees, Corporate Governance Mechanisms, and Financial Reporting Quality in Nigeria. *DLSU Business & Economics Review* 26(1):1-14.
- * Archambeault, D., & DeZoort, F.T. (2001). Auditor opinion shopping and the audit committee: An analysis of suspicious auditor switches. *International Journal of Auditing*, 5(1), 33-52.
- * Ajina, A., Danielle, S., Lakhali, F. (2016). Corporate disclosures, information asymmetry and stock-market liquidity in France. *The Journal of Applied Business Research*, 31(4), 223-238.
- * Abernathy, J.L., Guo, F., Kubick, T.R. & Masli, A. (2019). Financial statement footnote readability and corporate audit outcomes. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*. 38(2). 1-26.
- * Archambeault, D., & DeZoort, F.T. (2001). Auditor opinion shopping and the audit committee: An analysis of suspicious auditor switches. *International Journal of Auditing*, 5(1), 33-52.
- * Asthana, S. C. & Boone, J. P. (2012). Abnormal audit fee and audit quality. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31(3), 1-22.
- * Bala, H., Amran, N., & Shaari, H. (2018). Audit Fees and Financial Reporting Quality: A Study of Listed Companies in Nigeria. *International Review of Management and Business Research*. 7(2). 483-490.
- * Bassyouny, H.; Abdelfattah, T. (2020) Tao, L. Beyond narrative disclosure tone: The upper echelons theory perspective. *International Review of Financial Analysis*, 70, 101499.
- * Beretta, V., Demartini, C., Lico, L., Trucco, S. (2021). A Tone Analysis of the Non-Financial Disclosure in the Automotive Industry. *Sustainability*, 13.21-32. DOI:10.3390/su13042132
- * Chen, H., Hua, S., Liu, Z., & Zhang. (2019). Audit fees, perceived audit risk, and the financial crisis of 2008. *Asian Review of Accounting*. 27(1). 97-111.
- * Cook, E., Kelly, T. (1988), "Auditor Stress and Time Budgets", *CPA Journal*, PP. 83-86.
- * Coulton, J., Livne, G., Pettinicchio, A. & Taylor, S. (2016). Abnormal Audit Fees and Accounting Quality. Working Paper.
- * Cho, M., Ki, E., & Kwon, S. Y. (2015). The effects of accruals quality on audit hours and audit fees. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 3(32). 372-400.
- * Davis, A. K., Piger, J. M., & Sedor, L. M. (2012). Beyond the numbers: Measuring the information content of earnings press release language. *Contemporary Accounting Research*, 29(3), 845-868.
- * Davis, A. K., Ge, W., Matsumoto, D., & Zhang, J. L. (2015). The effect of manager-specific optimism on the tone of earnings conference calls. *Review of Accounting Studies*, 20(2), 639-673.
- * DeCastro, B. V., Gul, F.A., Muttakin, M.B & Mihret, D.G. (2019). Optimistic tone and audit fees: some Australian evidence. *International journal of auditing*. 23(2), 352-364.
- * Feltham, G.A., Hughes, J.S., & Simunic, D.A. (1991). Empirical assessment of the impact of auditor quality on the valuation of new issues. *Journal of Accounting and Economics*. 14(4). 375-399.
- * Francis, J., Nanda, D., & Olsson, P. (2008). Voluntary disclosure, earnings quality, and cost of capital. *Journal of accounting research*, 46(1), 53-99.
- * Garcia, D. (2013). Sentiment during recessions. *The Journal of Finance*, 68(3), 1267-1300.
- * Gaynor, L. M., Kelton, A. S., Mercer, M., & Yohn, T. L. (2016). Understanding the Relation between Financial Reporting Quality and Audit Quality. *AUDITING: A Journal of practice & Theory*. 35(4), 1-22.
- * Greiner, A.J., Patelli, I. & Pedrini, M. (2020). Characteristics of Managerial Tone Priced by Auditors: Evidence based on Annual Letters to Shareholders of Large US Firms, *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 39 (2), 139-161.
- * Gul, F. A., Chen, C. & Tsui, J. (2003). Discretionary accounting accruals, manager's incentives and audit fees. *Contemporary Accounting Research*, 20(3), 441-464.
- * Henry, E. (2008). Are investors influenced by how earnings press releases are written? *The Journal of Business Communication*, 45(4), 363-407.
- * Hribar, P., Kravet, T., & Wilson, R. (2014). A new measure of accounting quality. *Review of Accounting Studies*, 19, 506-538.

- * Tetlock, P. C. (2007). Giving content to investor sentiment: The role of media in the stock market. *The Journal of Finance*, 62(3), 1139–1168.
- * Yang, R., Yu, Y., Liu, M., & Wu, K. (2018). Corporate risk disclosure and audit fee: A text mining approach. *The European Accounting Review*, 27(3), 583–594.
- * Yekini, L. S., Wisniewski, T. P., & Millo, Y. (2016). Market reaction to the positiveness of annual report narratives. *The British Accounting Review*, 48(4), 415–43.
- * Hossain, M., Raghunandan, K., & Rama, D.V. (2020). Abnormal disclosure tone and going concern modified audit reports. *Journal of Accounting and Public Policy*. 39(4):1-16.
- * Huang, X., Teoh, S. H., & Zhang, Y. (2014). Tone management. *The Accounting Review*, 89(3), 1083–1113.
- * Iatridis, G. E. (2016). Financial Reporting Language in Financial Statements: Does Pessimism Restrict the Potential for Managerial Opportunism?. *International Review of Financial Analysis*. 45(3), 1-17.
- * Jegadeesh, N., & Wu, D. (2013). Word power: A new approach for content analysis. *Journal of Financial Economics*, 110(3), 712–729.
- * Jones, J. (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research*. 29(2), 193–228.
- * Kinney, W. R. & Libby, R. (2002). Discussion of the relation between auditors fees for non-audit services and earnings management. *The Accounting Review*, 77(1), 107-114.
- * Kothari, S.P., A.J. Leone, and C.E. Wasley.(2005). Performance matched discretionary accruals measures. *Journal of Accounting and Economics*. 39. 163-197.
- * Lang, M., & Lundholm, R. (2000). Voluntary disclosure and equity offerings: Reducing information asymmetry or hyping the stock? *Contemporary Accounting Research*, 17(4), 623–662.
- * Loughran, T., & McDonald, B. (2011). When Is a Liability Not a Liability? Textual Analysis, Dictionaries, and 10-Ks. *Journal of Finance*, 66: 35-65.
- * Louis, H., Robinson, D. (2005). Do managers credibly use accruals to signal private information? Evidence from the pricing of discretionary accruals around stock splits. *Journal of Accounting and Economics*, 39(2), 361–380
- * Li, F. (2008). Annual report readability, current earnings, and earnings persistence. *Journal of Accounting and Economics*, 45(2), 221–247.
- * Liu, Z. (2015). MD&A Disclosure Tone and Audit Pricing. PhD Thesis. Drexel University
- * Lu, T. (2006). Does opinion shopping impair auditor independence and audit quality?. *Journal of Accounting Research*, 44(3), 561-583.
- * Mitra, S., Deis, D. R., & Hossain, M. (2009). The association between audit fees and reported earnings quality in pre- and post- Sarbanes-Oxley regimes. *Review of Accounting and Finance*, 8(3), 232–252.
- * Nacashima, M. & D, Zibart. (2016). Ton at the Top and shifts in Earnings Management. *Journal of Forensic & Investigative Accounting*. Vol. 8, Issue. 2, Pp. 1-37.
- * Paul B. and Gopal K. and Lee, HyeSeung and Salas, Jesus M. (2013). Is The Ceo's In-House Experience Informative About Audit Risk?. Available at Ssrn: <http://Ssrn.Com/Abstract=2290311> Or <http://Dx.Doi.Org/10.2139/Ssrn.2290311>.
- * Shakhathreh, M.Z., Alsmadi, S.A., & Alkhataybeh, A. (2020). The effect of audit fees on disclosure quality in Jordan. *Cogent Business & Management*. 7. 1-15.

یادداشت‌ها

1. Yang, Yu, Liu & Wu
2. Feltham, Hughes & Simunic
3. Ajina, Danielle & Lakhal
4. Henry
5. Iatridis
6. Nacashima & Zibart
7. Yekini, Wisniewski & Millo
8. Davis, Matsumoto & Zhang
9. Liu
10. Hribar, Kravet & Wilson
11. Cho, Ki & Kwon
12. Excel
13. Sobel Test
14. Word
15. Maxqda
16. Kothari, Leone & Wasley
17. GLS
18. Auto Correlation
19. Louis & Robinson
20. Archambeault and DeZoort

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 11/ No. 44/ Winter 2023

The Financial Reporting Quality, Managing the Tone of Annual Reports and Abnormal Audit Fee

Mahdi Saghafi

Department of Accounting, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran.

Mahdi faghani

Assistant Professor, Accounting Department, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran.

AliAkbar Nonahal Nahr

Assistant Professor, Department of Accounting, BostanAbad Branch, Islamic Azad University, BostanAbad, Iran

(Corresponding Author)

Email: Anonahal@gmail.com

Nazanin Bashirimanesh

Assistant Professor, Department of Accounting, Payame Noor University.

Abstract

Agency Theory and Signaling Theory, it reinforces the fact that honesty and accuracy have not been observed in the preparation of annual reports, this will lead to agency costs for companies. Thus, the present study aimed to investigate the mediating role of managers' explanatory reports in the relationship between the quality of financial reporting and abnormal audit fees and the effect of unusual fees on the quality of financial reporting in the Iranian Stock Exchange. This study examines research hypothesis by using the panel data of 118 accepted companies in Tehran Stock Exchange during 2013-2018. The linear regression and Sobel test are also used to test hypothesis. The results of this study are in line with the opportunistic perspective and agency theory. Findings of this study show that motivation of managers for using positive tone in annual reports is increased when the quality of financial reports is low and that tone was directly related to the auditors' unusual pay. Moreover, managers' reports tone can have the role of mediating in relation between financial reporting quality and abnormal audit fee. Finally, managers can't use extraordinary audit fees as a tool to cover the low quality of financial reporting.

Keywords: Financial Reporting Quality, Agency Theory, managers' reports tone, abnormal audit fee.

